

Pirmiausia, verta pastebėti, kad verslo struktūrų investicijos į itin aršius jų gynėjus pasiteisina su kaupu. Tabako ir alkoholio gamintojų remiamas ir išlaikomas Lietuvos laisvosios rinkos institutas, o tiksliau jos prezidentė Rūta Vainienė sulaukė savo triumfo valandos ir galėjo su pasimėgavimu sušokti pergalės šokį ant numanomo VTAKT lavono. Nepadėjo ir Saulėlydžio komisijos vadovo V. Milaknio pastaba apie tai, kad Rūta Vainienė, gaudama algą iš tabako ir alkoholio verslu užsiimančių įmonių sunešamų pinigų, gali įsivelti į interesų konfliktą. Garbioji laisvosios rinkos šalininkė drąsiai pasiūlė apskusti jos veiksmus Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai. Dėkojame poniai Rūta už pasiūlymą, Nacionalinė tabako ir alkoholio kontrolės koalicija taip ir padarys. Bet, iš kitos pusės, Rūtos Vainienės ir alkoholio bei tabako gamintojų remiamo instituto piktdžiugą galima ir suprasti. Ko gero tikrai nepradžiugino ir posėdžio išvakarėse teismo paskelbtas sprendimas, kuris patvirtino dar vieną teisėtai VTAKT paskirtą baudą bendrovei Philip Morris, kuri yra tarp „deimantinių“ LLRI rėmėjų.

Tačiau kol kas neaišku kuo gi VTAKT neįtiko Artūriui Zuokui, kuris dar visai neseniai bandęs demonstruoti susirūpinimą alkoholio problemomis šiandien jau elgiasi kitaip? Dar neseniai jis skundė savo buvusius politinius konkurentus Nacionalinei tabako ir alkoholio kontrolės koalicijai dėl suinteresuoto žiniasklaidos verslo ir Seimo narių bendradarbiavimo. Tuomet, Zuokas informavo nevyriausybinės organizacijas apie tai, kad dabartinio susisiekiimo ministro E. Masiulo teikti siūlymai dėl alkoholio reklamos buvo parengti vienos iš komercinių televizijų teisininkų kompiuteryje. Tačiau dabar jis elgiasi visai kitaip: posėdžio metu A. Zuokas taip skubino balsavimo procesą, kad komisija net nespėjo iki galo išklausyti į posėdį pakviestos VTAKT atstovės. Pasak komisijos narių „čia viskas ir taip aišku“. Susidaro įspūdis, kad VTAKT likimas buvo nuspręstas dar iki posėdžio ir balsavimo, o visą balsavimo procedūrą galima pavadinti dar viena demokratijos grimasa.

Niekais pavirto ir Saulėlydžio komisijos teiginiai apie tikrąjį dialogą su visuomene. Mat į komisijos posėdį visuomenės atstovai nebuvo įleisti. Įdomu tai, kad komisija nesvarstė nė vieno visuomenės pateikto siūlymo dėl tarnybos, tačiau vienareikšmiškai atsižvelgė į verslininkų siūlymus. Reikia pastebėti, kad ir čia verslo atstovai buvo tokie nekūrybingi, kad rašydami raštus komisijai net nesivargino pakeisti teksto, kurį vienas nuo kito nusirašė. Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos prezidentės Evaldos Šiškauskienės ir Lietuvos aludarių asociacijos prezidento Sauliaus Galadausko pasirašyti raštai Saulėlydžio komisijai labiau panašūs į pamokų neparuošusių vaikų darbus, kuriuos jau vien už nusirašinėjimą žodis žodin galima būtų vertinti dvejetu. Bet čia taip pat nėra atsitiktinumų, juk ir Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos vienas iš pagrindinių rėmėjų yra „Švyturys“.

Bet labiausia už viską stebina tai, kad už VTAKT panaikinimą išdalinant funkcijas balsavo ir TS-LKD atstovas Kęstutis Masiulis. Ar tai reiškia, kad kai kurie konservatorių atstovai partijos rinkiminėje programoje įvardintas alkoholio kontrolės priemonės vertina tik kaip masalą, tinkamą rinkėjams vilioti. Gal iš tikrųjų, kaip buvo paminėta komisijos posėdyje, „ta alkoholio kontrolė rūpi tik Matului“?

Po viso šito farso belieka palinkėti gerbiamiems Saulėlydžio komisijos nariams rengtis priimti atsakomybę už savo darbus, nes visuomenės kantrybė nėra begalinė. VTAKT kokybiško darbo dėka Lietuvoje, kitaip nei Estijoje, žmonės nemiršta nuo parduotuvėje pirktų alkoholio surogatų.

Tokių atvejų tikimybė neabejotinai išaugs, kai neliks institucijos, su kuria verslininkų žodžiais „negalima susitarti“. O gal tą kontrolę tikrai sugebės vykdyti jau šiame posėdyje apsimelavęs Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos vadovas Kazimieras Lukauskas, kuris pareiškė, kad jo vadovaujama tarnyba jau dabar kontroliuoja alkoholio reklamą?!..., o visas kitas VTAKT funkcijas tikrai galėtų perimti ir nedidindamas savo tarnybos darbuotojų skaičiaus. Gal iš tiesų su tais, kurie nebijo viešai meluoti, alkoholio ir tabako verslo atstovams susitarti bus lengviau.

Laikas parodys, kuo baigsis šitas verslininkų nuo pradžios iki galo surežisuotas žaidimas, bet iš Seimo, kuriam sunkmečio sąlygomis labiau rūpi pluoštinių kanapių auginimo klausimai, galima tikėtis visko. Todėl kas gali pasakyti ar po saulėlydžio į Lietuvą neateis atominė žiema?

Pagarbiai

Nacionalinės tabako ir alkoholio kontrolės koalicijos prezidentas
Veryga

doc. Aurelijus